

SKL Kommentus Inköpscentral

Miljö och sociala krav i upphandling

Peter Nohrstedt

Hållbarhetschef SKL Kommentus

Agenda

- › Varför använda upphandling till att driva hållbarhetsfrågor?
- › Vad säger nya lagen?
- › UHMs hjälp
- › Helsingborgs arbete med hållbar upphandling
- › Vad erbjuder SKL Kommentus?

Upphandling påverkar

- › 600-800 miljarder kr/år
 - › 3 kategorier står för 70-80% av all miljöpåverkan
- Utgör en stor del av en kommuns/landstings totala hållbarhetspåverkan

Vilka stöd finns?

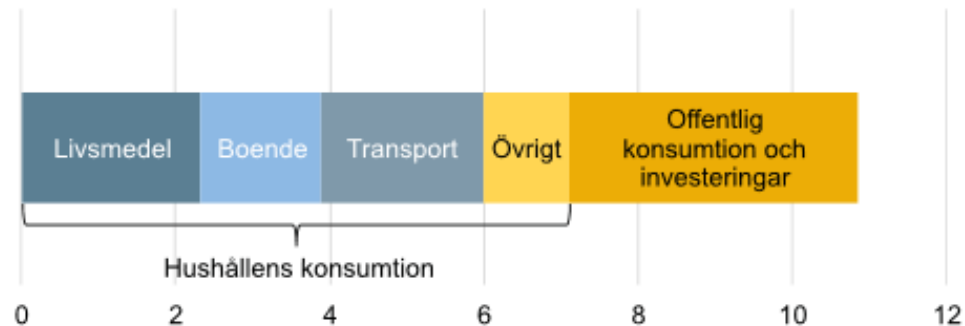

Klimatpåverkan

- › Var kommer upphandling in?
- › 1/3 kommer från offentlig konsumtion
- › Framtiden: 1-2 ton CO₂ per år och inv.

Konsumtionsbaserade utsläpp, 2013

Ton koldioxidekvivalenter per invånare

KÄLLA: NATURVÄRDSVERKET

Nationella upphandlingsstrategin

- › Sju inriktningsmål för utvecklingen av den offentliga upphandlingen

Stora möjligheter att ta miljö och sociala hänsyn i nya upphandlingsregelverket

Målsättningsparagrafen ("*bör-regeln*")

"En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala *och arbetsrättsliga* hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta."

Hållbar upphandling genom

En upphandlande myndighet har stor frihet att definiera och bestämma

- Vad som ska upphandlas
- Vilka krav som ska ställas
- Vilka mervärden som ska premieras
- Hur avtalet ska formuleras

-så länge de grundläggande principerna om likabehandling, icke-diskriminering, transparens och proportionalitet inte åsidosätts

Prövning av leverantör och anbud

› Onormalt låga anbud

- **Ska** begära att leverantören förklarar ett pris som förefaller onormalt lågt.
- **Ska** förkasta anbudet om leverantören inte lämnat en tillfredsställande förklaring
 - eller beror på att leverantören inte uppfyller miljö,- sociala eller arbetsrättsliga skyldigheter.

Märkning 9 kap 12-15 §§

› **Vad är nytt**

- Upphandlande myndigheter/enheter kan direkt hänvisa till en särskild märkning – under vissa förutsättningar.
 - Även andra märkningar än miljömärkning omfattas.
- › Andra märkningar ska godtas om kraven för den märkningen är likvärdiga med kraven för den angivna märkningen
- › Med märkning avses "alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att kraven uppfylls".
- › Även annan utredning ska under vissa förutsättningar godtas om den visar att varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna uppfyller ställda krav.

Miljöledningssystem

› Vad är nytt

- Upphandlande myndigheter/enheter kan direkt hänvisa till en miljöledningssystem/standard enligt tre alternativ (15 kap 15§ LOU)
 - 1. Emas
 - 2. Andra MLS som godkänts enligt Emas-förordningen
 - 3. andra MLS enligt europeiska eller internationell standard och är certifierade från organ som har ackrediterats för uppgiften(ISO 14001)
- Krav på MLS även vid upphandling av varor.
- Om tid inte finns att skaffa ett MLS → godta andra bevis
- Kan vara mer lämpligt som ett s.k. kontraktsvillkor – fasa in leverantörer

Utvärdera anbud

› Vilket anbud som är **det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet** ska utvärderas på någon av följande grunder:

1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,
2. kostnad, eller
3. Pris.

1. tilldelningskriterier, bästa förhållandet mellan pris och kvalitet
2. Livscykelkostnad (även externa miljöeffekter).

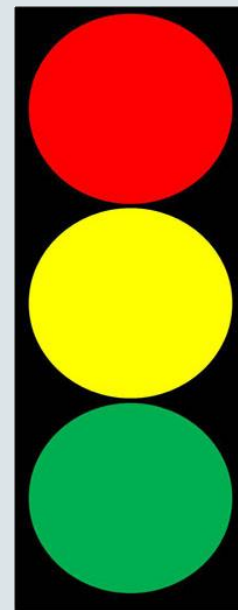
Exempel på socialt ansvarsfull upphandling

- › Sysselsättningsmöjligheter, t.ex. praktik eller anställning av unga eller arbetslösa personer
- › Arbetstagares rättigheter, t.ex. anställningsvillkor, arbetsmiljö, grundläggande rättigheter, krav på personalövertagande
- › Social integration, t.ex. inkludering av utsatta grupper i samhället.
- › Lika rättigheter och möjligheter, t.ex. likvärdig service och rättvis fördelning av resurser mellan män och kvinnor
- › Tillgänglighet och universell utformning, t.ex. tillgänglighet till offentliga byggnader, kommunikation, transportmedel
- › Rättvis handel, t.ex. Fairtrade

Regeringens proposition 2016/17:163 - Arbetsrättsliga villkor vid upphandling

Några frågor som är problematiska inom ramen för LOU

- › Svenskt
- › Närproducerat
- › Korta transportavstånd
- › Energisnål/miljövänlig/hållbar

UHM:s hållbarhetskriterier

Välj produktområde

- + IT och telekom
- + Bygg och fastighet
- + Städ och kemikalier
- + Fordon och transport
- + Kontor och textil
- + El och belysning
- + Livsmedel
- + Sjukvård och omsorg
- + Tjänster
- + Giffri förskola

- Drygt 600 krav i en databas (wizard)
- Tre olika nivåer
- Vägledning, motiv och förslag till uppföljning

SKL Kommentar

ETT FÖRETAG INOM SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Ramavtal

Konsulttjänster

Media & HR

SKL Kommentar Inköpscentral

- › Erbjuder ramavtal i eget namn och ombudsavtal för kommuner, landsting/regioner och kommunala bolag
- › Varor och tjänster från drygt 140 ramavtal inom 60 tal ramavtalsområden och med ca 950 leverantörer
- › Avtalsomsättning 5,6 mdkr, 770 avropande kunder
- › Finns representerade med personal i Stockholm och Malmö

Ex. på ramavtal med koppling till hållbarhet

- › Fordon
- › Drivmedel
- › Möbler
- › IT-produkter
- › Elenergi
- › Bostäder

Vi ställer hållbarhetskrav och vi följer systematiskt upp dessa under avtalstid.

SKL Kommentus stöd till uppföljning av sociala krav

SKI erbjuder:

UM erhåller:

- Årlig prenumeration på uppföljningar av medlemmarnas högriskupphandlingar
- Tillgång till revisionsrapporter och avvikelshantering

Ramavtal för
uppföljandekontroller

- Tillgång till professionella revisorer genom förnyad konkurrensutsättning

Etiska och sociala krav

- › FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna;
- › ILO:s åtta kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering och föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182);
- › FN:s barnkonvention, artikel 32;
- › det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i landet där hela eller delar av [varan eller tjänsten] framställs;
- › den arbetsrätt, inklusive regler om lönevillkor, och det socialförsäkringsskydd som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs;
- › den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs;
- › Samt FN:s deklaration mot korruption.

- › Tjänsten vänder sig till kommuner, kommunala bolag och regionförbund
- › Samordnad uppföljning av:
 - etiska och sociala krav
 - djurskyddskrav – pilotprojekt 2017
 - kemikalieanalyser – under utredning 2017
- › Vad går det ut på?
 - Vi planerar uppföljningen och hanterar avvikelserna i dialog med leverantören
 - UM/UE tar del av resultatet och kan använda det i sin egen avtalsuppföljning med leverantören

Systematisk uppföljning av sociala krav

Tack för att du lyssnade!

